

'hak-al'

2
APRIL
1993
19e JAARGANG

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

Kontaktadres:

Natuur- en Vogelwacht Culemborg,
Postbus 381, 4100 AJ Culemborg.

Bestuurssamenstelling:

Wim Kievit, Verdijkstraat 13,
4102 CL Culemborg; tel.: 14561.
Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 19581.
Frans Waroux, Moerbeiboom 45,
4101 WC Culemborg; tel.: 15393.
Breun Jansen, Eikeboom 31,
4101 VA Culemborg; tel.: 14885.
Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg; tel.: 15450.
Kars Veling, Korte Meent 57
4101 BC Culemborg; tel.: 31689.
Henkjan Kievit, Lange Havendijk 34,
4101 AT Culemborg; tel.: 21425.

Klubhuis:

"De Ketelvink", voormalig "Ketelhuis" op
Terweijde, Middelcoopstraat 1A Culemborg.

Bibliotheek:

Gerrie Monfils (tel.:03473 - 77638)
Cor Maurice (tel.:03450 - 20857)
Boeken / verslagen in "De Ketelvink".
Geopend: vrijdag van 19.00 uur tot 19.30 uur,
uitgezonderd de maanden juli en augustus.

Lidmaatschap:

Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester,
evenals adreswijzigingen.

Penningmeester:

Frans Waroux, Moerbeiboom 45, Culemborg,
tel.: 03450 - 15393.
Gironr.: 34.33.351 t.n.v. F.H. Waroux,
rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Kontributie:

Betaling per toegezonden acceptgirokaart.
Jeugdlidmaatschap *f* 12,50 per jaar; volwassene,
gezins-, postlidmaatschap *f* 25,-- per jaar.

Redaktieteam en -adressen:

Breun Jansen, Eikeboom 31,
4101 VA Culemborg; tel.: 14885.
Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 19581.
Harry v.d. Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg, tel.: 14358.

Plantenwerkgroep:

Wim Rubers, Joh. Frisoplaats 6A,
4196 AC Tricht; tel.: 03455 - 73354.

Knotwilgenwerkgroep:

Wim Smits, Schoolhof-Oost 24,
4105 AS Culemborg; tel.: 16575.
Harry v/d Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg; tel.: 14358.

Paddenwerkgroep:

Harry v/d Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg; tel.: 14358.

Zoogdierenwerkgroep:

Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 19581.

Vogelwerkgroep:

Paul van Veen, Gandhi 197,
4102 HK Culemborg; tel.: 21953.

Insektenwerkgroep:

Henkjan Kievit, Lange Havendijk 34,
4101 AT Culemborg; tel.: 21425.
Kars Veling, Korte Meent 57
4101 BC Culemborg; tel.: 31689.

Werkgroep Natuurfotografie:

Henk Vennix, Bereklauw 3, 4102 KZ Culemborg;
tel.: 14382.

Inleveren waarnemingen:

Henk Vennix, Bereklauw 3, 4102 KZ Culemborg;
Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9, 4102 CL Culemborg
of de speciale bak in "De Ketelvink"

Begeleiding jeugdgroep:

Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg; tel.: 15450.

Nestkasten-koördinatie:

Henk Vennix, Bereklauw 3,
4102 KZ Culemborg; tel.: 14382.

Kampen, lezingen, dia-avonden en kursussen:

Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg; tel.: 15450.

"Het Vogeljaar":

Jaarabonnement door overschrijving van *f* 21,50
op de girorekening van de N.V.W.C., met vermelding van: "Het Vogeljaar".

Sekr. Milieuwerkgroep Noordwest-Betuwe:

Postbus 288, 4100 AG Culemborg.
Tel.: 03450 - 13386 of 03436 - 1687.

Verbandtas en -trommel:

Voor alle activiteiten is een verbandtas en -trommel aanwezig in "De Ketelvink". Aanvullingen z.s.m. na gebruik doorgeven aan de beheerder: Joop Bezuyen, Smetanastraat 23, 4102 BA Culemborg.

KONTAKT-ADRESSEN:**Vogelbeschermingskonsulent:**

Henkjan Kievit, Lange Havendijk 34,
4101 AT Culemborg; tel.: 21425.

Asielhouders:

Alle beschermde vogels:
Lexmond - tel.: 03474 - 1677
Aanneem- en doorgeefadres:
Utrecht - tel.: 030 - 919449

Egelopvangcentrum Maarssenbroek:

Spechtenkamp 159, 3607 KJ Maarssenbroek;
tel.: 03465 - 68440.

DIVERSE NATUURORGANISATIES:

Milieu: alarmnummer luchtverontreiniging:
085 - 452220.

Veldpolitie:

Den Hartog: 03437 - 558 (Werkhoven)
Vrieling : 03436 - 1675 (Cothen)
Meldkamer : 03404 - 24824 (Zeist)

Gemeentepolitie Culemborg:

Dhr. Helmond, Boerenstraat 35,
Culemborg; tel.: 15744.

Vereniging Milieudefensie:

Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD A'dam.

Gelderse Milieudefensie:

Jansbuitensingel 14, 6811 AB Arnhem;
tel.: 085 - 515069.

Milieuwerkgroep "Noordwest-Betuwe":

Wim Hijnen, Ravelijnstraat 86, Culemborg;
tel.: 03450 - 17932.

Werkgroep Milieu Geldermalsen

Henk ten Berge, Twee Morgen 16, 4196 JT Tricht
tel.: 03455 - 73974.

Milieuwerkgroep Houten:

Kon. Julianastraat 13, 3991 DJ Houten.

Staatsbosbeheer regio Betuwe:

Beheerseenheid De Linge, Veerstraat 16,
4181 AG Waardenburg; tel.: 04189 - 2411.
Janny Resoort, boswachter; privé 073 - 419478

Vereniging tot Bescherming van Vogels:

Driebergseweg 16 B, Zeist, tel.: 03404 - 37700;
winkel: 03404 - 37777; ledenservice: 03404 -
37744; vogel-ijlijn: 03404 - 37773.

Stichting Het Geldersch Landschap:

Zypendaalseweg 44, 6814 CL Arnhem,
tel.: 085 - 420944.

**I.V.N. Vereniging voor Natuur- en Milieu-
educatie:**

Plantage Middenlaan 2C, 1000 HC Amsterdam.
Tel.: 020-6228115.

**I.V.N. Vereniging voor Natuur- en Milieu-
educatie, afd. Tiel en omstreken:**

Secretariaat: J.E.L. Bannink-Grimm
Cellendonklaan 35, 4012 BN Kerk-Avezaath.

Stichting Natuur en Milieu:

Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht,
tel.: 030 - 331328.

**Vereniging tot Behoud van Natuur- monu-
menten:**

Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland;
tel.: 035 - 62004.

Wereld Natuur Fonds Nederland:

Postbus 7, 3700 AA Zeist; tel.: 03404 - 2216.

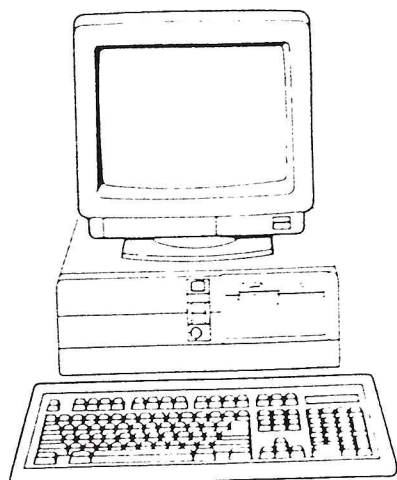
**Wereld Natuur Fonds Nederland, regio
West-Betuwe:**

sekretariaatsadres:
G.J. van Kessel-Heuff, Binnenstr. 3, 4117 GR
Erichem; (Pandawinkel)tel.: 03447 - 1637

Greenpeace Nederland:

Postbus 11026, 1001 GA Amsterdam.
Damrak 83-II, 1012 LN Amsterdam;
tel: 020 - 236545 / 231843.

VOORWOORD VAN DE REDAKTIE

Dit lentenummer bevat een grote variatie aan diverse artikelen. Zo treft u een verslag aan van de vogelexcursie naar de Ooypolder bij Nijmegen, dat op verzoek van de twee auteurs, t.w.: Stijn Brand en Arjan Brenkman, "letterlijk" en zonder verantwoordelijkheid van de redactie overgenomen en geplaatst is.

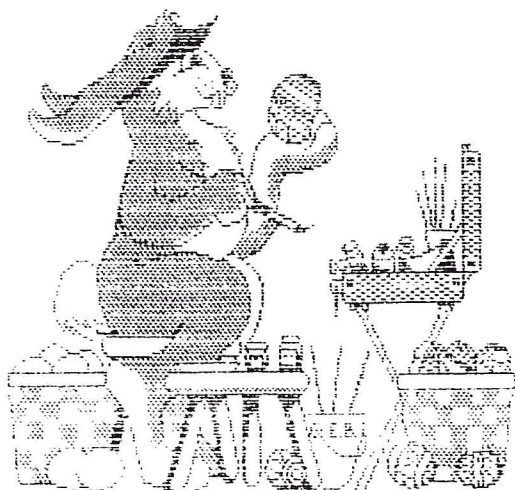
De Boomfeestdag 1993, op 25 maart jl., is een groot succes geworden. Door de Natuur- en Vogelwacht Culemborg werd met veel enthousiasme en inzet medewerking verleend door Gerrie Monfils, Cor Maurice, Adrie en Wim Kievit en Coby van Ruiten. In het juni-nummer van de Hak-al hopen wij u hiervan verslag te kunnen doen.

Het aantal werkgroepen is recentelijk uitgebreid met de Werkgroep Natuurfotografie. Over de doelstellingen en activiteiten van deze jongste telg treft u nadere informatie aan door de coördinator, Henk Vennix.

Wij wensen u veel leesgenoegen toe en alvast bijzonder fijne paasdagen.

Index:

- pag. 4 - Verslag Jaarvergadering maandag 8 februari 1993.
- pag. 6 - "Vogelen" in Nijmegen met Leo.
- pag. 7 - Programma Plantenwerkgroep.
- pag. 8 - Jeugdtribune.
- pag. 10 - Cursus Weidevogelbeheer.
- pag. 11 - Vogelwaarnemingen.
- pag. 14 - Contrôle van bos- en steenuilenkasten.
- Oprichting Werkgroep Natuurfotografie.
- pag. 15 - Verslag van de vogelexcursie naar de Kil van Hurwenen.
- pag. 16 - Excursie- en activiteitenprogramma.

redactie

paasdagen

Verslag Jaarvergadering maandag 8 februari 1993.

Aanwezig: Joop Bezuyen, Yme Jan Bosma, Breun Jansen, Jandirk, Hanneke, Adrie en Wim Kievit, Leo van der Kooij, Harry en Giny Lucas, Gerrie Monfils, Frieda IJdenberg, Cor Maurice, Gerard van Ruiten, Wim Rubers, Gerrit Saltzherr, Paul van Veen, Arjan, Leida en Herman van der Veen, Ria van Veen, Kars Veling, Henk Vennix, Wim Versluis, Harry van de Warenburg, Frans Waroux.

Afwezig met kennisgeving: Netty Bonouvrié, Henkjan Kievit, Kees IJdenberg, Koos Rypkema.

Agenda:

- 1) Welkomstwoord door Wim Kievit, voorzitter.
- 2) Verslag Jarvergadering over 1991, d.d. 3 februari 1992, door Gerard van Ruiten, secretaris.
- 3) Verslag Kascommissie, bestaande uit de heren Bosma en IJdenberg.
- 4) Financieel Jaarverslag 1992 door Frans Waroux, penningmeester.
- 5) Presentatie Jaarverslag 1992 door Breun Jansen, bestuurslid.
- 6) Bestuursverkiezing.
- 7) Rondvraag.
- 8) Sluiting door Wim Kievit, voorzitter.

ad. 1):

Wim Kievit opent om 19.35 uur de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Helaas kan Koos Rypkema, vanwege ziekte niet aanwezig zijn, hetgeen impliceert dat na de pauze als alternatief voor de traditionele natuurfilms, twee videofilms van de Vlinderstichting vertoond zullen worden. Wim laat een aantal opmerkelijke activiteiten van het jaar 1992 de revue passeren en blikst kort vooruit in 1993, zoals:

- * "Jopie", de aanhangwagen, heeft een afdak gekregen naast het clubhuis. De beide constructeurs, Breun Jansen en Arie van den Ham worden hiervoor nogmaals hartelijk bedankt.
- * Zowel het najaars- als winterkamp konden in 1992 vanwege weersomstandigheden, resp. te gering aantal aanmeldingen geen doorgang vinden.
- * De tuin rond ons clubgebouw werd en wordt regelmatig door een té beperkt aantal enthousiaste leden onderhouden. Wim roept de leden op enkele uren per maand actief te zijn in onze natuurtuin, want vele handen maken licht werk!
- * De erfpachtsovereenkomst tussen de Gemeente Culemborg en de N.V.W.C. blijkt destijds niet notarieel bevestigd te zijn. Het Bestuur zal de Gemeente hierover binnenkort benaderen.
- * Het ledenbestand is stabiel gebleven. Om echter

de vele verschillende activiteiten van onze vereniging in de toekomst te kunnen voortzetten is een groei van het aantal leden in 1993 wenselijk.

- * De bekendheid van de N.V.W.C. in en rond Culemborg is zeer goed te noemen. Een positieve invloed hierop heeft zeker het wekelijkse praatje, verzorgd door een viertal bestuursleden in het programma "Kijk op de natuur met de N.V.W.C." in het programma "Aktua aktueel" op S.R.C.
- * Diverse werkgroepen - zoals planten, vogels en zoogdieren - werken samen met Staatsbosbeheer door middel van inventarisaties, waarvan Staatsbosbeheer de resultaten hanteert voor het vaststellen van beheersplannen. Dit is een bijzonder positieve bijdrage aan daadwerkelijke natuurbescherming.
- * Er zijn contacten gelegd met het Eco-team en Milieupolitie in 1992, die voortgezet zullen worden in 1993.
- * Joop Bezuyen heeft de wens te kennen gegeven een aantal van zijn werkzaamheden voor de vereniging te willen afstoten, gezien zijn leeftijd en gezondheid. Wim biedt hem voor zijn geweldige inzet in 1992 en de jaren daarvoor namens alle leden een bloemstuk aan onder luid applaus van de aanwezigen.

ad. 2):

Het verslag van de Jaarvergadering over 1991 wordt kort besproken door Gerard van Ruiten. Na een enkele aanvulling van de voornaam van de heer Bosma, wordt dit verslag door de vergadering goedgekeurd.

ad. 3):

Namens de Kascommissie, bestaande uit de heren Yme Jan Bosma en Kees IJdenberg, doet Yme Jan Bosma positief verslag van de bevindingen van deze commissie. Mede namens Kees IJdenberg complimenteert hij Frans Waroux voor de korrekte wijze van het bijhouden van de boekhouding. De penningmeester wordt décharge

verleend. De nieuwe kascommissie zal bestaan uit Yme Jan Bosma en Gerrit Saltzherr.

ad. 4):

Penningmeester Frans Waroux licht het Financieel Jaarverslag 1992 gedetailleerd toe. Hij gaat kort in op een aantal specifieke kosten die iets hoger uitgevallen zijn dan begroot. Op de hem bekende wijze belicht hij enkele nieuwe posten, zoals lezingen door N.V.W.C.-leden bij derden en inschrijvingen Vlindercurcus 1993.

De heer Versluis stelt een vraag over het generaal-tekort, waarop Frans een toelichting geeft. Wim bedankt Frans voor zijn prima verzorgde taak in 1992 en spreekt de wens uit dat de vereniging nog vele jaren van zijn diensten gebruik zal kunnen maken.

Tot slot deelt Frans Waroux mede, dat het in januari jl. ontvangen legaat op een aparte rekening "gestald" wordt, alvorens de vereniging een definitieve bestemming hieraan zal toekennen.

ad. 5):

Breun Jansen licht in het kort het door de werkgroepen samengestelde Jaarverslag 1992 toe. De aanwezige leden kunnen kennis nemen van de vele verschillende activiteiten die door deze werkgroepen in 1992 verricht zijn en de plannen voor 1993. Het Jaarverslag zal door Frans Waroux aan diverse instanties toegezonden worden. Enige exemplaren van dit verslag zijn te verkrijgen bij de secretaris.

Breun hoopt dat het met diverse foto's voorziene Jaarverslag een aansporing zal zijn om de leden die een stukje willen plaatsen in de Hak-al ook foto's hierbij te voegen om het geheel visueel aantrekkelijker te maken.

Wim Kievit bedankt Breun van harte voor het prima verzorgde Jaarverslag 1992.

ad. 6):

Penningmeester Frans Waroux, Vice-voorzitter Kars Veling en bestuurslid Henkjan Kievit waren per 31-12-1992 aftredend en stelden zich herkiesbaar voor een nieuwe zittingsperiode van drie jaar. Daar zich geen nieuwe kandidaten bij de secretaris aangemeld hadden, blijft de bestuurs-samenstelling ongewijzigd, t.w.:

- * voorzitter:
Wim Kievit, aftredend per 31-12-1993
- * penningmeester:
Frans Waroux, aftredend per 31-12-1995
- * secretaris:
Gerard van Ruiten, aftredend per 31-12-1994

- * vice-voorzitter:
Kars Veling, aftredend per 31-12-1995
- * leden:
Breun Jansen, aftredend per 31-12-1993
Henkjan Kievit, aftredend per 31-12-1995
Leo van der Kooij, aftredend per 31-12-1994

De voorzitter wenst de drie herkozen bestuursleden een succesvolle nieuwe zittingsperiode toe, hetgeen door de aanwezigen met een ovationeel applaus bekrachtigd wordt.

ad. 7):

Yme Jan Bosma

Wat is relatie Stichting Palet en N.V.W.C.? Wat is het toekomstperspectief tussen beide instanties? Op beide vragen geeft Gerrie Monfils, bestuurslid van de Stichting Palet en afgevaardigde namens de N.V.W.C., een deskundig antwoord.

Wim Versluis

Hij meldt dat in de tuin rond het farmaceutisch laboratorium te Utrecht een aantal oude stenen liggen, die wellicht op de heuvel aan de rand van de vijver rond het clubgebouw geplaatst kunnen worden. Hier wordt positief op gereageerd. De stenen zullen door Wim Kievit en Wim Rubers opgehaald en geplaatst worden.

Leo van der Kooij

Hij is recentelijk benaderd door de gehandicaptenstichting voor het verzorgen van een dia-avond over de natuur rond Culemborg op 19 maart a.s. Gezien het feit dat er op deze avond reeds een dia-lezing in ons clubhuis plaatsvindt zal een andere datum afgesproken worden door Leo. Gerard is bereid de dia-avond te verzorgen.

Om 20.40 uur sluit Wim Kievit het officiële gedeelte van deze avond af onder dankzegging aan de opgekomen leden.

Na de pauze toonde Kars Veling een tweetal fraaie vlinder-videofilms over de trek van de "Atalanta" en het boeiende leven van deze fraaie insecten, getiteld "Dansende juwelen", beschikbaar gesteld door de Vlinderstichting.

De twee TV-toestellen werden kosteloos beschikbaar gesteld door de lokaal bekende firma Brenkman.

Na afloop van deze films, waar het nog aanwezige publiek volop van genoot, dankte Wim Kievit Kars voor de presentatie van beide films en wenste eenieder een wel thuis.

Gerard van Ruiten, secretaris.

"Vogelen" in Nijmegen met Leo

[dit stuk is door de redactie op verzoek van de schrijvers "letterlijk" overgenomen]

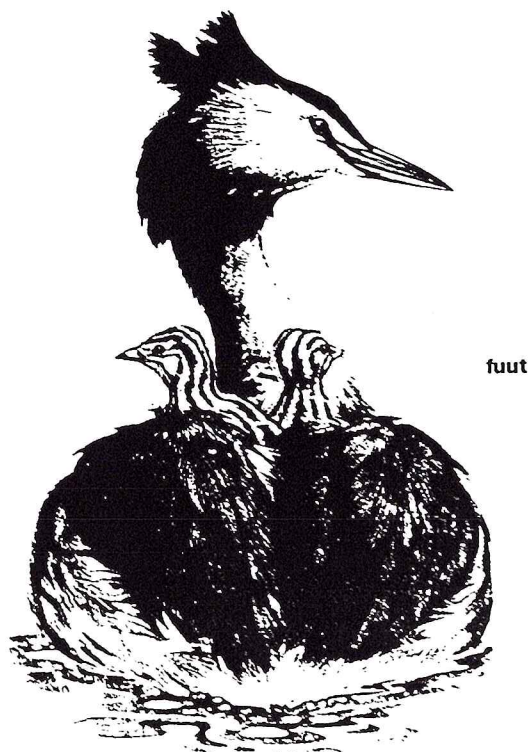
Officieel zou de excursie om acht uur vertrekken, echter Leo leidde de excursie en was al om tien over acht aanwezig. Gelukkig was alles goed gepland en konden we al na een half uur vertrekken: Met zeven auto's vertrokken we met rappe vaart naar Nijmegen. De toegestane snelheid was 120 km. per uur. Wij zaten daar met 90 km. per uur net onder. En zelfs met dit tempo was er nog een auto die het klaarspeelde om de groep kwijt te raken. Ruud zal de kaart wel hebben gelezen.

Aangekomen in de Ooijpolder parkeerden we bij de eerste de beste plas. Er was daar een redelijke groep ganzen aanwezig, waaronder Kol- en Rietganzen. Gelukkig zaten er voor Paul van Veen ook nog Grauwe Ganzen. Na vijf minuten ontdekten ook Leo en de rest van de aanwezigen de Rietganzen. Onder de aanwezigen was ook De Familie SUBARU, vertegenwoordigt met vier man. Na weer vijf minuten had ook Gerard ze gevonden. Hier kwam ook de auto met Ruud weer opdagen, gelukkig had hij zijn survival-pakket meegenomen. Omdat het zijn eerste excursie was hebben we hem dit vergeven. Rond het meer zaten de volgende soorten: Smient, Krakeend, Wintertaling, Brilduiker, Waterpieper, Buizerd en tot Pauls vreugde nog meer Grauwe Ganzen. Gerard vertoonde hier een licht exhibitionistisch trekje door in het bijzijn van plusminus 30 mensen zijn blaas te gaan legen.

Terug bij de auto namen we eerst een kop koffie (We nemen nu zelf ook even een slok). We gingen nu sight-seeing Ooijpolder doen, want dat moest volgens de planning van Leo. Paul had het weer naar zijn zin; Grauwe Ganzen in overvloed! Weer bij de dijk aangekomen maakten we nog een wandeling. Wij determineerden hier: Mooie Meid en haar vriend, naar wij hopen binnenkort ex-vriend (een aardige gast, schijnt vroeger met Henkjan Kievit te hebben gevogeld, of dit een pluspunt is weten we nog niet). Verder werd hier gezien: Nonnetje, Grote Zaagbek, Brilduiker, Goudhaantje, Boomkruiper, Staartmees en Merel, tot vreugde van Ruud en Chris. Leo kreeg een rolling toen enkele dames het café indoken, dit zat niet in de planning. Na Leo gesust te hebben ging iedereen het café in. Na ons gelaafd te hebben aan de spijzen en dranken (Nog bedankt, Ruud!!) keerden we weer terug naar de auto's om langs de Waal leuke soorten te zoeken. We kwamen nog langs de plek waar we Job waren tegengekomen bij de Steppekievit. Hier zat nu niet veel, er waren Kieviten, Zilver- en Kokmeeuwen. Grote Zaagbekken en Ja, Ja weer een groep Grauwe Ganzen voor Paul.

We vertrokken nu richting Kekerdom (dit mooie negentiende-eeuwse nieuwbouwbolwerkje, Bron: Excursieleider). Hier spraken we Kees en Frida over hun waarneming van een Kleine Kokmeeuw langs de Weidsteeg. Nadat ze de bekende vragen als: Wat was de kleur van de culmen?; Hoelang waren de tibia en de tarsus?; Hoever bedekten de tertials de handpennen?, onvoldoende hadden beantwoord werd de waarneming niet geaccepteerd. (Verdere informatie hierover te verkrijgen bij: Vogelbescherming, 9374 TC Zeist) In deze omgeving zagen we: Slobeenden, Grote Lijsters, Futen en Grauwe Ganzen! Door deze prachtige waarnemingen volgden wij Leo vol vertrouwen. Nadat we echter een kwartier tussen de boerderijen hadden gelopen, besloten we om opheldering te vragen. Wat bleek nu: we waren een Zeearend aan het zoeken die hier acht jaar geleden was gezien door de excursieleider. Leo lijdde nu de groep terug.

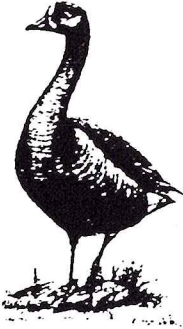
Het volgende doel was de Millenger Waard. Onderweg zijn wij helaas de groep "kwijtgeraakt" doordat Paul zich weer niet kon inhouden bij een grote groep Grauwe Ganzen. We zijn toen via de Kil van Hurwenen naar huis gereden. Ondanks dat we niet al te veel hebben gezien vinden we het toch leuk dat er zoveel mensen mee waren.

fuut

Soortenlijst

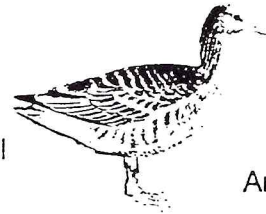
Fuut
Aalscholver
Blauwe Reiger
Knobbelzwaan
Wilde Zwaan
Kleine Zwaan
Brandgans
Gauwe Gans
Kolgans
Rietgans
Wilde Eend
Krakeend
Smient
Slobeend
Bergeend
Kuifeend
Tafeleend

kolgans

Brilduiker
Grote Zaagbek
Nonnetje
Buizerd
Sperwer
Torenvalk
Meerkoet
Waterhoen
Watersnip
Wulp
Zilvermeeuw
Stormmeeuw
Kokmeeuw
Holenduif
Houtduif
Turkse Tortel
Mooie Meid

Grote Bonte Specht
Veldleeuwerik
Graspieper
Waterpieper
Witte Kwikstaart
Spreeuw
Vlaamse Gaai
Ekster
Kauw
Zwarte Kraai
Winterkoning
Roodborst
Merel
Koperwiek
Zanglijster
Kramsvogel
Matkop

gauwe gans

Pimpelmees
Koolmees
Staartmees
Boomkruiper
Huismus
Ringmus
Vink
Sijs
Putter
Kievit
Grote Lijster

Arjan & Stijn. grote lijster

Programma Plantenwerkgroep

Samen met Wim Rubers, Wim Kievit en Leo van der Kooij is het programma van de plantenwerkgroep samengesteld. Binnen onze eigen werkgroep besteden we aandacht aan:

- Het opnemen van de twee permanente kwadraten (proefvlakken) in de Regulieren in de loop van juni.
- Het monitoren (plaats en aantal vaststellen met de bedoeling dit meerdere jaren te herhalen en toe- of afname vast te stellen) van blaasjeskruid en waterviolier medio juni.

Verder zijn er de volgende excursies voor alle belangstellenden (ten dele al in het jaarprogramma 1992/93 van de N.V.W.C. opgenomen). Van deze excursies zullen t.z.t. aparte konvo's verschijnen.

- donderdag 27 mei avondexcursie naar de Zump; vertrek 19.00 uur vanaf de Ketelvink.
- zaterdag 19 juni hele dagexcursie naar de duinen van Voorne o.l.v. Wim Rubers; vertrek 07.00 uur vanaf de Ketelvink.
- donderdag 1 juli avondexcursie naar de "landtong" tussen de Lek en de afgraving in de Redichemse Waard; vertrek 19.00 uur vanaf de Ketelvink.
- zaterdag 28 augustus hele dagexcursie langs de oevers van de Waal bij Zaltbommel; vertrek 09.00 uur vanaf de Ketelvink o.l.v. Wim Rubers.
- zaterdag 18 september halve dagexcursie om op diverse plaatsen in de omgeving waterplanten te bekijken, o.l.v. Wim Rubers; vertrek 09.00 uur vanaf de Ketelvink.
- zaterdag 16 oktober halve dagexcursie speciaal voor de paddestoe- len naar de Kaapse Bossen bij Doorn of een "kleibos" in de Betuwe, o.l.v. Wim Rubers; vertrek 09.00 uur vanaf de Ketelvink.

Het traditionele Plantenkamp, dat vorig jaar helaas wegens de overvloedige regenval werd afgelast, zal dit jaar plaats vinden op het weekend van 3-5 september in Oisterwijk (Kampinese Heide en Beerze).

heggerank

Hallo jeugdleden...

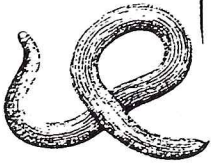

tijgerpython

ringslang

Wat fijn dat de eerste tekenen van de lente er zijn. Bomen laten zien dat ze in zomertooi willen door het openspringen van knoppen. Bij de een zien we voorzichtig blaadjes komen, bij anderen komen er eerste bloemen.

gevlekte blindslang

De eerste vogels zitten op eieren. Veel nestkastjes zijn al bewoond. Hoe is het met jullie kastjes? Jullie hebben zo hard gewerkt op de jeugdavond van 5 februari om ze klaar te krijgen, dat ik hoop dat er bewoners in komen.

SLANGEN

Dat er onder jullie veel belangstelling bestaat voor slangen hebben we kunnen zien op 5 maart. Wat een gezellige drukte was het die avond. Weet je dat er meer dan 50 personen in de Ketelvink waren die avond?

Het voelen en bekijken van de slangen nam zoveel tijd in beslag dat velen van jullie het "slangenboekje" niet helemaal ingevuld hadden.

Voor jullie nog even de juiste antwoorden:
bladzijde 3:

Zijn slangen glibberig?	nee
Zijn slangen koud?	ja
Kunnen slangen hun ogen sluiten?	nee
Kun je aan een slang oren ontdekken?	nee
Is een slang doof?	ja

Verschillen tussen mannetje en vrouwtje: mannetje heeft een verdikking bij de cloaca. De cloaca is de plaats waar de ontlasting het lichaam verlaat. Voorbij de cloaca begint de staart.

Een slang kan zijn tong uitsteken zonder zijn bek open te doen. De tong dient om mee te ruiken.

bladzijde 4:

De Boa constrictor of Afgodsslang behoort tot de reuzenslangen en leeft in Midden- en Zuid-Amerika. De Boa eet knaagdieren en vogels. De Boa die we te zien kregen is

drie jaar oud, zijn verblijf heeft een temperatuur van meer dan 20 graden. De Boa wordt één keer per week gevoed met 4 à 5 ratten. Eigenaar Johan van Frankenhuyzen heeft nog geen jonge Boa's gehad, deze zijn niet moeilijk te houden.

bladzijde 5:

De Python regius ofwel Koningspython wordt tot de reuzenslangen gerekend, hoewel hij maar 1,5 meter wordt. Het is een van de mooiste en makste slangen, wel moeilijk te kweken.

Johan heeft deze slang al 3 jaar; voor een goede verzorging heeft hij nodig: warmte, rust, verstopplaats en een bak water om een bad te nemen.

Johan heeft deze slang gekocht, in het wild komt hij voor in West-Afrika.

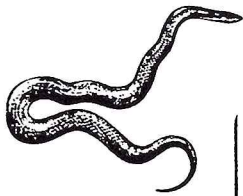
bladzijde 6:

De derde soort die we te zien kregen is de Rode Rattenslang, ook wel Korenslang genoemd.

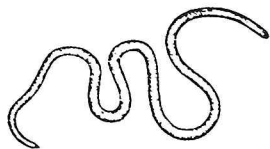
Deze slang houdt een winterslaap, wordt ruim 1 meter. Ze legt tot 20 stuks eieren, die in een couveuse uit moeten komen. De jongen zijn ongeveer 10 cm. De jongen worden gevoerd door Johan met jonge muisjes, na 2 à 3 jaar zijn ze volwassen.

bladzijde 7:

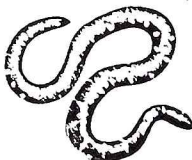
De vierde soort was de Streepstaartslang, ofwel Elaphe taeniura. Deze mooie slang komt uit Oost-Azië en kan wel 2½ meter lang worden.

zonnegraafslang

westelijke blindslang

cilinderslang

Slangen zijn op hun mooist als ze pas verveld hebben. Een slang vervelt twee keer per jaar, je kunt zien dat een slang gaat vervellen, de ogen worden dof en de huid glanst minder.

Als een slang gaat vervellen moet hij met rust gelaten worden en mag niet eten. Een slang eet vlak na de vervelling.

Dat waren de antwoorden. Hoe je de slangen moet kleuren kun je het best bekijken in een boekje over slangen. Wie er deze avond niet was merkt wel dat hij veel heeft gemist.

Johan van Frankenhuyzen heeft beloofd volgend seizoen weer te komen, maar wat hij dan mee zal brengen is nog een verrassing.

BRIEVEN

Bedankt voor jullie post. Enkele brieven heb ik al beantwoord, de twee andere ga ik nu doen.

GRASACHTIGE PLANTEN

In deze plantengroep zijn vier plantenfamilies opgenomen:

Grassen - *Cypergrassen* - *Russen* - *Lisdodden*

Grassen, meer dan 100 soorten, zijn de belangrijkste.

Het zijn in het algemeen planten met lange, smalle, parallel nervige bladeren met holle, ronde stengels en kleine bloemen. De bloemen vormen samen aartjes, omgeven door een soort schutbladjes, kafjes geheten. Die kafjes kunnen voorzien zijn van een kafnaald, die heel belangrijk is om in boeken de juiste naam te vinden.

Cypergrassen lijken een beetje op grassen, maar hebben een met merg gevulde, vaak driekantige stengel. Net als bij grassen zijn de bloemen van de verschillende geslachten steeds door kafjes omgeven.

Russen hebben een geheel of gedeeltelijk met merg gevulde stengel die niet driekantig zijn. De bloemen zijn beter herkenbaar als bloemen.

Lisdodden horen erbij omdat het blad er grasachtig uitziet.

Dit is in het kort de beschrijving van de plantengroep grasachtige planten.

Je ziet en begrijpt hopelijk wel dat gewoon een sprietje opsturen heel veel zoekwerk oplevert voor mij. Wat er echt bij moet is: Waar staat het plantje, hoe zijn de bladeren, hoe zijn de bloemen, kleuren, grondsoort, gewoon alles opschrijven wat van belang is of kan zijn.

PADDEN EN KIKKERS OVERZETTEN

De volgende vraag gaat over een afspraak om mee te helpen met het overzetten van padden en/of kikkers. Een vaste afspraak maken is erg moeilijk. Wie nog op school zit kan 's avonds niet mee om wel erg laat 11 tot 12 uur van huis te gaan. En of in het weekend er trek is ligt aan het weer.

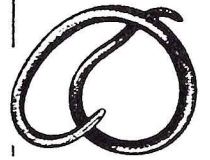
Padden en kikkers, kleine en grote watersalamanders hebben graag één regenachtige avond waarop niet teveel wind en een temperatuur van zo'n acht graden. Dan trekken ze niet allemaal tegelijk en ook niet allemaal op dezelfde plaats.

Je ziet hoe graag we een keer met de jeugdclub ook op trek willen gaan, het is niet zo makkelijk te organiseren.

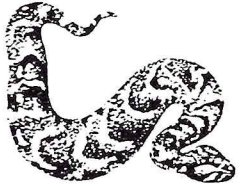
Dit was het weer voor deze Hak-al, blijf schrijven, ook bellen mag en kom vooral op de speciaal voor jullie georganiseerde avonden.

Tot ziens, bels of schrijfs,

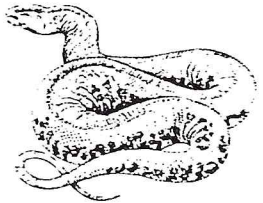
Gerrie Monfils-Evers
31-de Limiet 5
4131 NR Vianen
tel.: 03473 - 77638

anomalepide slang

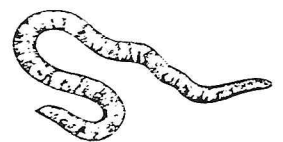
pofadder

wratslang

koningsbrilslang

aardslang

Cursus Weidevogelbeheer

Nederland is nog altijd rijk aan weidevogels en zelfs op Europees niveau heeft ons land op dat gebied een grote naam.

Gedurende de eeuwenlange ontginningsgeschiedenis hebben de vogels zich vanuit hun natuurlijke leefgebieden als hoogveen, kustvlaktes, duinen, open moerassen en overstromingsgebieden weten aan te passen aan het agrarisch gebruikte grasland.

In deze lange periode verwierven de weidevogels zich een plaats in het cultuurlandschap oftewel in het leefgebied grasland. Ze eten onder meer voor de veehouder schadelijke insecten en hun larven, zoals emelten en ritnaalden. Verder zorgen ze voor een sfeervolle aankleding van het agrarisch landschap.

Het gaat echter niet zo goed met de gevleugelde weidebewoners. Nadat hun natuurlijke leefgebieden grotendeels zijn verdwenen, komt ook hun verblijf in het vervangende tehuis in de knel.

Woningbouw en wegeaanleg verkleinen hun woonareaal, hoogspanningslijnen en verkeer eisen een hoge tol en recreatie veroorzaakt gemakkelijk verstoring.

Ook de landbouwkundige ontwikkelingen spelen een rol: de rationalisatie, waartoe de veehouder door de economische omstandigheden wordt gedwongen, laat steeds minder ruimte over voor de weidevogels.

Dit alles vormt de opzet van een cursus weidevogelbeheer vanuit een samenwerkingsverband van Natuur- en Vogelwacht Culemborg en de I.V.N.-afdeling Tiel.

De cursus ging 24 februari van start in de Ketel-vink te Culemborg met 38 personen. Op deze avond liet Aad van Paassen ons dia's zien van de verschillende soorten weidevogels, hun verschillen en gedragingen. De tweede cursusavond begon met: Wat hebben we al gezien? Grutto's, Kieviten, tureluurs en zelfs witgatjes werden voor 10 maart waargenomen.

Na de eerste waarnemingen kregen we een aantal dia's te zien met de vele soorten werkzaamheden die boeren moeten verrichten op hun land. De tijden en soorten van begrazing; toch wel veel activiteiten waar je als stadsmens aan voorbijgaat en alleen reageert bij het ruiken van uitgedreden mest of hoge prijzen.

Naast de opzet van de cursus om mensen te motiveren mee te doen aan het weidevogelbeheer ook een cursus met zicht op het boerenwerk.

Benieuwd naar de volgende avonden en vooral de excursie waarop een en ander buiten getoond wordt? Inlichtingen cursus en/of weidevogelbeheer: Paul van Veen, tel.: 03450-21953.

Gerrie Monfils.

VOGELWAARNEMINGEN

23 januari t/m 17 maart 1993

De lente is weer aangebroken, hetgeen duidelijk merkbaar is aan het aantal ontvangen waarnemingskaarten. Maart en april zijn per definitie interessante maanden om vogels te observeren; enerzijds omdat in deze maanden nog een aantal wintergasten waar te nemen zijn en anderzijds omdat de eerste zomergasten weer uit hun zuidelijke overwinteringsgebieden terugkeren. In de komende maanden raad ik u aan met name te gaan kijken in de uiterwaarden, waar dan steltlopers van diverse pluimage langs de oevers van de plassen en strangen fourageren, zoals *kemphaan*, *tureluur*, *groenpootruiter*, *grutto*, *oeverloper* en *zwarte ruiter*. Op de plassen zelf kunnen we o.a. *slobeend*, *wintertaling*, *fuut* en *zomertaling* aantreffen. Voorin de Hak-al treft u de adressen aan waar de waarnemingskaarten opgehaald en ingeleverd kunnen worden.

Ik wens u veel voorjaarsvogelplezier toe!

Gerard van Ruiten.

kleine zwaan:

31.01.93; 3 ad. afgraving Red. Waard (P.v.V.)
10 ad. Redichemse Waard
(P.v.V., S.B., A.B.)

wilde zwaan:

31.01.93; 4 ad. + 1 juv. Beus. Waard (P.v.V.)
11.02.93; 2 ad. + 1 juv. plasjes einde Weid-
steeg (A.B.)

grauwe gans:

31.01.93; 1 ex. geen lokatie vermeld
(P.v.V., S.B., A.B.)
13.03.93; 3 ex. Regulieren (G.v.R.)

kolgans:

30.01.93; 90 ex. De Heul, Schalkwijk
(P.v.V., R.P.)
± 1100 ex. Stuw Hagestein aan
noordzijde (P.v.V., R.P.)
31.01.93; 250 ex. De Heul (P.v.V., S.B., A.B.)
± 900 ex. afgraving Redichemse
Waard (P.v.V.)
07.02.93; 51 ex. Red. Waard, r. Z. (P.v.V.)
24.02.93; ± 3000 ex. trektelpost (A.B.+S.B.)
± 3000 ex. t.h.v. trektelpost
(B.J.+S.J.)
12.03.93; >2000 ex. Red. en Beusichemse
Waard (L.v.d.K.)
13.03.93; ± 2500 ex. Redichemse Waard
(G.v.R.)

nijlgans:

10.03.93; 2 ad. Zoelense Veld bij Maurikse
Wetering (M.M.V.)
13.03.93; 2 ex. Regulieren (H.V.)

brandgans:

30.01.93; 1 ex. Lek bij afgraving Red. Waard
(P.v.V., R.P.)
31.01.93; 1 ex. De Heul, Schalkwijk
(P.v.V., S.B., A.B.)
07.02.93; 31 ex. Lazaruswaard
(P.v.V., S.B., A.B.)

rietgans:

30.01.93; 50 ex. Stuw Hagestein aan noord-
zijde (P.v.V., R.P.)
31.01.93; ± 15 ex. De Heul, Schalkwijk
(P.v.V., S.B., A.B.)
± 25 ex. afgraving Red. Waard
(P.v.V.)
07.02.93; 5 ex. afgraving Red. Waard (P.v.V.)
1 ex. Red. Waard (P.v.V.)
24.02.93; ± 90 ex nabij trektelpost (B.J.+S.J.)
± 100 ex. trektelpost (A.B.+S.B.)

grote zaagbek:

30.01.93; 2 ad. op Lek t.h.v. afgraving Red.
Waard (P.v.V., R.P.)
6 ex. Steenwaard (P.v.V., R.P.)
31.01.93; 5 ad. (3♂ + 2♀) Lek bij afgr. Red.
Waard (P.v.V.)
07.02.93; 6♂ + 5♀ Lek bij afgraving Red.
Waard (P.v.V.)
1♂ Lazaruswaard (P.v.V., S.B., A.B.)
09.02.93; 10♂ + 6♀ geen lokatie vermeld
(A.B.+S.B.)
24.02.93; 1♂ + 1♀ Ronde Haven (L.+N.v.d.K.)
07.03.93; 2♂ + 2♀ langs Lekdijk (H.V.)

nonnetje:

- 24.02.93; 2♀ plasjes einde Weidsteeg
(S.B.+A.B.)
12.03.93; 1♀ nieuwe natuurbouwproject nabij
pont Beusichem (L.v.d.K.)

pijlstaart:

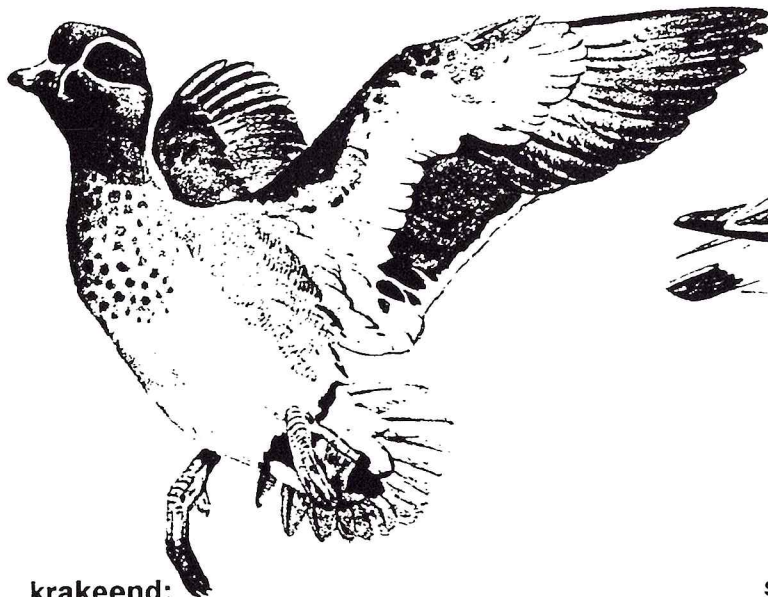
- 10.02.93; 1♂ + 1♀ Beus. Waard (R.P.)
12.03.93; 3♂ + 3♀ uiterwaarden tussen C'borg
en Beus. (L.v.d.K.)
14.03.93; 1♂ + 1♀ plasjes einde Weidsteeg
(R.P.)

brilduiker:

- 30.01.93; 1♀ op Lek bij afgraving in Red.
Waard (P.v.V., R.P.)

wintertaling:

- 13.03.93; ± 20 ex. Regulieren (G.v.R.)

krakeend:

- 30.01.93; 5 ex. Redichemse Waard
(P.v.V., R.P.)
2 ex. Beusichemse Waard
(P.v.V., R.P.)
31.01.93; 1♂ afgr. Red. Waard (P.v.V.)
10.02.93; 1♂ + 1♀ Beus. Waard (R.P.)
21.02.93; 3♂ + 3♀ Beus. Waard (R.P.)
07.03.93; 1♂ + 1♀ Lekdijk West t.h.v. Kers-
werf (H.V.)

bergeend:

- 10.03.93; 1♂ + 1♀ Zoelense Veld bij Maurikse
Wetering (M.M.V.)

slobeend:

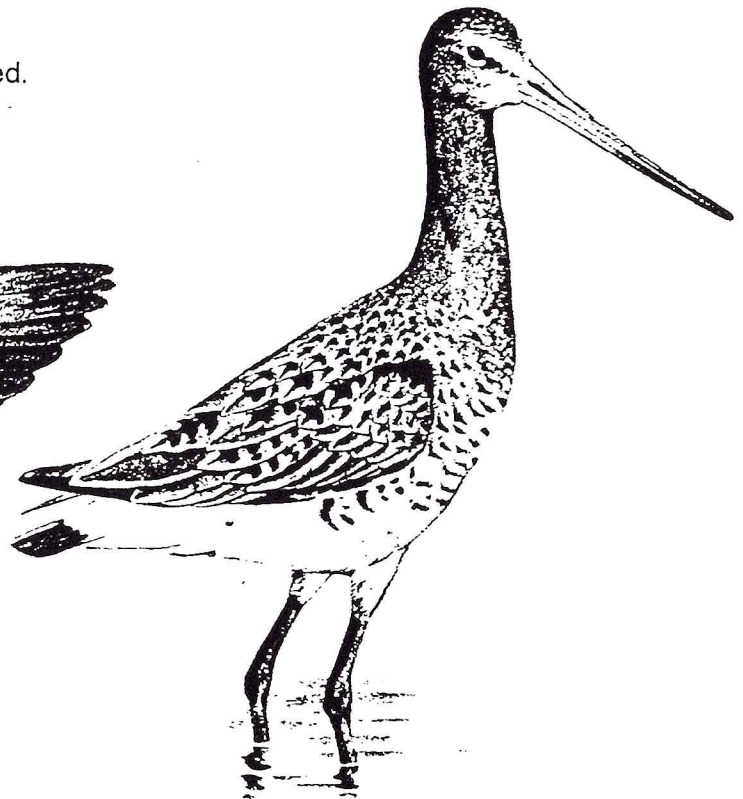
- 13.03.93; ± 10 ex. Regulieren (G.v.R.)
14.03.93; ± 15 ex. SBB Beus. Waard
(G.v.R.)

ooievaar:

- 02.03.93; 1 ex. langs A27 (C.J.)
06.03.93; 4 ex. langs N320 nabij Zoelen
(C.J.)
11.03.93; 1 ex. over Bikolaan, r. Oost
(C.H.)

grutto:

- 15.02.93; 8 ex. geen lokatie (A.B.)
04.03.93; 13 ex. Zoelense V. (M.M.V.)
14.03.93; ± 25 ex. Beus. Waard (R.P.)
120 ex. Regulieren (G.v.R.)

scholekster:

- 08.03.93; 1 ex. over Zoelense Veld, r. Oost
(M.M.V.)

tureluur:

- 13.03.93; ± 3 ex. Regulieren (G.v.R.)
14.03.93; 3 ex. Beus. Waard (R.P.)

witgatje:

- 02.03.93; 1 ex. Zoelen t.h.v. Amsterdam-
Rijnkanaal (M.M.V.)

watersnip:

- 02.03.93; 1 ex. Zoelense V. (M.M.V.)
13.03.93; ± 15 ex. Regulieren (G.v.R.)

oeverloper:

- 12.03.93; 1 ex. nieuw plasjesgebied nabij
pont Beus. (L.v.d.K.)

sperwer:

- 30.01.93; 1♂ + 1♀ Redichemse Waard
(P.v.V., R.P.)
31.03.93; 1♂ afgraving Red. Waard
(P.v.V., S.B., A.B.)
07.02.93; 1♀ Beus. Veld (P.v.V.)
01.03.93; 1 juv.♂ tuin Weidsteeg 177 (A.B.)
10.03.93; 1♂ jagend boven Verdistr. (G.v.R.)

ransuil:

- jan./febr./maart; 2 ex. langs Lekdijk West t.h.v.
Kerswerf (H.V.)
jan./febr.; ± 15 ex. Tichelterrein Buren
(G.v.R.)
23.01.93; 1 ex. Beus. Waard
(P.v.V., O.v.O., R.v.O.)
30.01.93; 1 ex. Beusichemse Waard
(P.v.V., R.P.)
11.02.93; 1 ex. Beus. Waard (A.B.)
24.02.93; 1 ex. Beus. Waard (B.J.+S.J.)
02.03.93; 1 ex. Zoelen t.h.v. Amsterdam-
Rijnkanaal (M.M.V.)
10.03.93; 2 ex. in hoogstamboomgaard langs
Weithusen Culemborg (H.V.)

steenuil:

- 24.02.93; 1 ex. Red. Waard (B.J.+S.J.)
1 ex. op nestkast langs Hennisdijk
(B.J.+S.J.)
03.03.93; 1 ex. in Pikse Bogerd (H.V.)
1♂ + 1♀ Lekdijk t.h.v. V.d. Anker
(H.V.)
1♂ + 1♀ Lekdijk t.h.v. de Bol (H.V.)

staartmees:

- 14.02.93; 2 ex. achtertuin Linnaeuslaan 61
(R.P.)
20.02.93; 1 ex. achtertuin Linnaeuslaan 61
(R.P.)

ringmus:

- 13.03.93; 1 ex. voortuin Eikeboom 31 (B.J.)

ijsvogel:

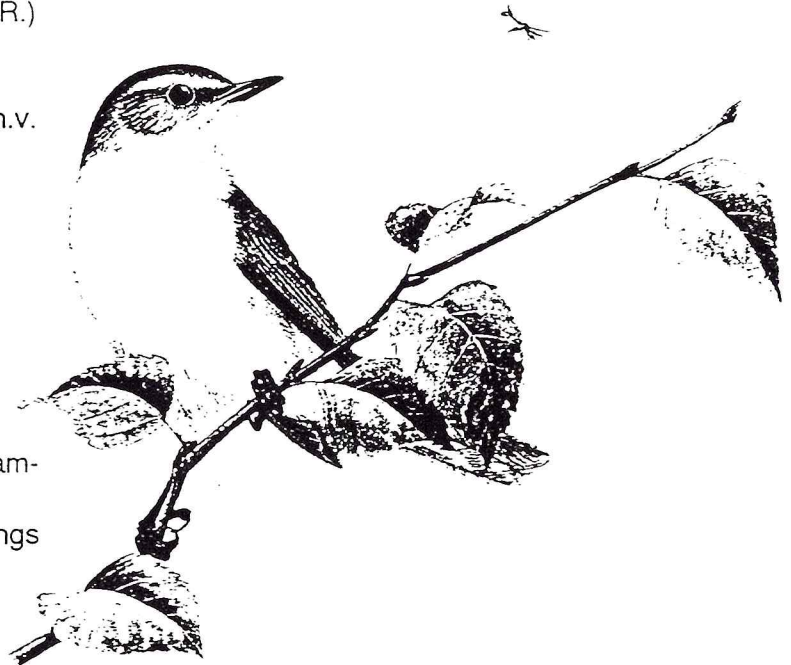
- 12.02.93; 1 ex. Red. Waard (A.B., C.H.)

grote lijster:

- 09.03.93; 3 ex. Zoelense Veld (M.M.V.)

tjiftjaf:

- 24 + 26.02.93; 1 ex tuin Weidsteeg 177 (A.B.)
13.03.93; 1 ex. Assche Wetering (G.v.R.)
15.03.93; 1 ex. rond Paulusschool Culemborg
(L.v.d.K.)

Initialen van de waarnemers:

- A.B. = Arjan Brenkman
S.B. = Stijn Brand
C.H. = Chris Harmsen
B.J. = Breun Jansen
S.J. = Shirley Jansen
C.J. = Christien Janssen
L.v.d.K. = Leo van der Kooij
N.v.d.K. = Nel van der Kooij
O.v.O. = Olga van Ooyen
R.v.O. = Ronald van Ooyen
G.v.R. = Gerard van Ruiten
R.P. = Ruud Post
P.v.V. = Paul van Veen
H.V. = Henk Vennix
M.M.V. = M.M. Verbeek

Contrôle van Bos- en Steenuilenkasten.

Ook dit jaar zijn we weer begonnen met het controleren van de nestkasten op broedresultaat. Reeds vroeg in het jaar, als de winter nog niet is afgelopen, beginnen de uilen al met het leggen van eieren. De eerste controle dit jaar werd gehouden op zaterdag 13 maart, hetgeen 1 á 2 weken eerder was dan de afgelopen jaren. De hoop op eieren was dan niet zo erg hoog, maar omdat de temperatuur al een week ruim boven het normaal gemiddelde lag gingen we toch met bepaalde verwachtingen op pad.

Er werden totaal 5 steenuilenkasten en 17 bosuilenkasten gecontroleerd. Evenals de voorgaande jaren werden geen eieren in de steenuilenkasten aangetroffen. Dit is overigens niet zo erg omdat er voor de steenuilen nog voldoende natuurlijke nestgelegenheid is in de vorm van knotwilgen. De steenuilenkasten van ons zijn experimenteel. (Zie ook elders in deze HAK-AL voor de resultaten van de uilentelling in maart).

Met de bosuilenkasten hadden we meer succes. In 5 van de 17 nestkasten werden al eieren gevonden, in totaal 10 stuks. De bosuil is dus al duidelijk aan de leg, maar ik heb de indruk dat nog niet alle eieren reeds gelegd zijn. Indien er niet meer eieren bij worden gelegd zou 1993 een matig muizenjaar kunnen worden; bosuilen stemmen hun produktie van eieren af op het aanbod van muizen.

jonge bosuilen

Henk Vennix tel. 03450-14382.

steenuil

Oprichting Werkgroep Natuurfotografie

In de HAK-AL van afgelopen februari heb ik een oproep geplaatst om een Werkgroep Natuurfotografie op te richten. Aan deze oproep is door ruim voldoende deelnemers gehoor gegeven zodat we op maandagavond 22 februari tot definitieve oprichting konden overgaan en een plan voor de komende maanden konden vastleggen.

Het doel van de Werkgroep Natuurfotografie is om d.m.v. uitwisseling van kennis en ervaring te komen tot betere resultaten alsmede het determineren van de gefotografeerde onderwerpen zoals planten, insecten, vogels etc. Tot de vakantie hebben we de volgende avonden gepland:
(Let op: 1e maandag van de maand!)

1 maart	thema:	insekten (was een succesvolle avond)
5 april	thema:	bomen en planten
3 mei	thema:	paddestoelen
7 juni	thema:	vogels/zoogdieren/ amfibieën

De avonden duren van 20:00 tot 22:00 uur en bestaan uit 2 gedeelten, t.w. tonen en bespreken van recent genomen opnamen (ca. dia's 25 pp., ook bloopers!) en daarna determinatie van opnamen van een bepaald thema (ca. 25 pp.)

Naast deze avonden willen we ook proberen 2 maal per jaar een foto-excursie/werk-dag te organiseren en bij voldoende belangstelling een bezoek te brengen aan een foto-expositie van Natuurfotografie.

Tevens wordt gedacht aan de aanschaf van een dia-lichtbak en/of een A4-diaprojectie-apparaat.

Henk Vennix tel. 03450-14382.

Verslag van de vogelexcursie naar de Kil van Hurwenen.

Op zaterdag 27 februari heeft een zeer kleine groep de fietstocht naar de Kil van Hurwenen durven te ondernemen. De Kil van Hurwenen zijn de uiterwaarden van de Waal ten westen van Zaltbommel. Aanvankelijk leek het weer gunstig. Met een matig windje in de rug gleden de kilometers snel onder de banden door. De helft van het aantal deelnemers zal door lekke banden onderweg stranden. Onder een matig zonnetje volgen met regelmaat mooie waarnemingen elkaar op. Enkele waarnemingen kondigen de eerste tekenen van het voorjaar aan. De terugreis zal gepaard gaan met hevige winterse buien.

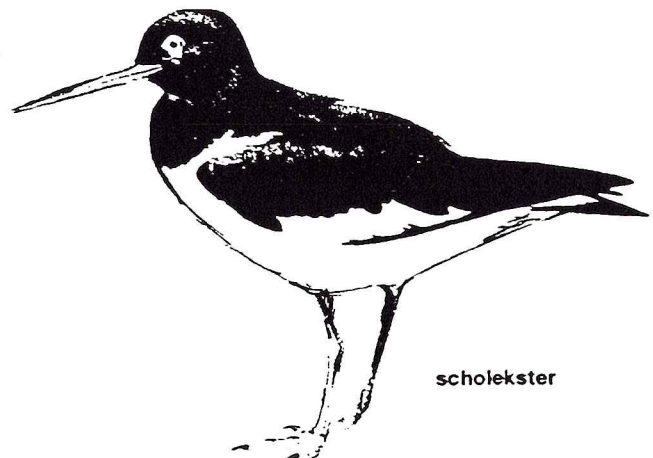
Vijf minuten later dan aanvankelijk de bedoeling was vertrokken vier fietsers (2♀ + 2♂) naar de Kil van Hurwenen. Namen van de deelnemers zullen we niet noemen. (Je vergeet altijd wel iemand te noemen.) De eerste kilometers gingen vergezeld onder het gezang van enkele vrolijke vocalisten. Onze excursieleider Paul van Veen herkende o.a. de koolmees, de winterkoning, de heggemus en de grote lijster. Toch kwam aan deze vrolijkheid een eind. Met een regelmaat reden de beide dames "plat". Doordat er geen plakspullen zijn meegenomen moesten de dames achterblijven in de nabijheid van Geldermalsen. Een nieuwe ontmoetingspunt wordt er afgesproken. Op de Waalbrug zien we de eerste kolganzen. Het voorjaar lijkt te naderen. Dit blijkt uit het ontvangstcomité van witte kwikstaarten, scholeksters, Kieviten, alsmede het horen van de veldleeuwerik. Het opvliegen van graspiepers, in een flauw zonnetje, benadrukt dat nog eens. Het rivierlandschap blijft imponeren. Daar is de Kil van Hurwenen een mooi voorbeeld van. In alle bedaardheid zien we wintertalingen en krakeenden slapen. In het water zien we, in de weerspiegeling van de zon, een tafeleend (♀) en ook kuifeenden fourageren. De zon in het water, de stilte, alles lijkt in evenwicht. Totdat de stilte ruw wordt verstoord door de roep van enkele grauwe ganzen. Naderhand zien we, in de uiterwaarden, de eerste groep kolganzen grazen. Intussen kan de eerste afvalster zich weer bij de groep voegen. Zoals verwacht overwinteren hier kolganzen, rietganzen en grauwe ganzen. Op de weilanden zijn ze gezien. In een groep met ca. 100 grauwe ganzen en 2.000 tot 2.500 kolganzen. Het meest opvallende in deze groep is de aanwezigheid van ca. 250 brandganzen. Onderwijl vliegen er twee pijlstaarten over. Het keerpunt van de excursie wordt bereikt. De kijkers worden gericht op een van de meren in dit gebied. Er wordt een groep smienten waargenomen evenals een groep ganzen. De aandacht wordt opgeëist door een paniecreactie aan de overkant van het water door een groep van 1.500 ganzen. Vermoedelijk door

een aantal buizerds die daar rondsingelen. In de groep ganzen die wij eerder hebben gezien ontstaat ook beroering. Met veel kabaal strijkt de groep op enkele tientallen meters van ons in het water neer. Een mooi gezicht. Op weg naar huis horen wij, in het dorp, nog een steenuil roepen. Toch zal de terugreis niet zo ideaal zijn. Onder winterse buien met harde wind tegen wagen we de fietstocht naar huis. Anderhalf uur later dan de bedoeling komt het konvooi terug in Culemborg. Door en door koud maar wel een ervaring rijker.

Ruud Post.

SOORTENLIJST

winterkoning - gehoord	scholekster
heggemus	fuut
pimpelmees	smient
koolmees	pijlstaart -
veldleeuwerik - gehoord	(overvl.)
witte kwikstaart	krakeend
grote lijster	wintertaling
koperwiek	tafeleend
graspieper	kuifeend
patrijs	bergeend
torenvalk	brandgans
buizerd	grauwe gans
steenuil - gehoord	kolgans
grutto	aalscholver
kievit	

scholekster

EXCURSIE- EN AKTIVITEITENPROGRAMMA

* * INDIEN NIET VERMELD, DAN VERTREKKEN ALLE EXCURSIES VANAF "DE KETELVINK" * *

datum	tijd	aard van de activiteit
zaterdag 10 april 1993	09.00 uur	Onderhoud natuurtuin
zaterdag 17 april 1993		Werkdag van de nestkastenwerkgroep
maandag 19 april 1993	20.00 uur	Algemene maandelijkse vergadering
vrijdag 23 april 1993	20.00 uur	<u>Lezing</u> over vossen in de duinen door dhr. C.J. de Bruyn uit Leiden [komt konvo van]
zaterdag 24 april 1993	07.00-17.00 uur	Hele dagexcursie naar de polders Arkemheen en Zuidelijk Flevoland o.l.v. Leo v.d. Kooij [komt konvo van]
vrijdag 30 april 1993	07.00-15.00 uur	Hele dagexcursie op de fiets voor de <u>oudere jeugd</u> en belangstellenden naar de Nieuwe Zuider Lingedijk bij Leerdam o.l.v. Arjan en Stijn [komt konvo van]
vrijdag 7 mei 1993	19.00 uur	Zaaien van plantjes voor de <u>jongere jeugd</u> o.l.v. Gerrie Monfils
zaterdag 8 mei 1993	a) 09.00-12.00 uur b)	Onderhoud natuurtuin Werkdag van de nestkastenwerkgroep
vrijdag 14 mei 1993	19.00 uur	Avond over vlinders, <u>jongere jeugd</u> o.l.v. Kars Veling
zaterdag 15 mei 1993		Zoogdiereninventarisatie door de zoogdierenwerkgroep
maandag 17 mei 1993	20.00 uur	Algemene maandelijkse vergadering
woensdag 19 mei 1993		UITERSTE INLEVERDATUM KOPY HAK-AL JUNI!!!!
wo. 19 t/m zo. 23 mei 1993		"Hemelvaartskamp" [komt konvo van]
zaterdag 22 mei 1993		Werkdag van de nestkastenwerkgroep
vrijdag 28 mei 1993	19.30 uur	<u>Thema-avond</u> over de relatie tussen planten en insecten voor de <u>oudere jeugd</u> en andere belangstellenden o.l.v. Kars Veling
zaterdag 29 mei 1993	07.00-16.00 uur	Hele dagexcursie naar het Zouwegebied bij Lexmond o.l.v. Leo v.d. Kooij [komt konvo van]
vrijdag 4 juni 1993	19.00 uur	Speurtocht voor de <u>jongere jeugd</u> o.l.v. Leo v.d. Kooij
zaterdag 5 juni 1993		Zoogdiereninventarisatie door de zoogdierenwerkgroep

